

גליונות לעיון בפרשת השבוע

עטירת שנה טובה ביד משה ליבוביץ

ייל קיי סטוד תורה השכלה למבוגרים ולנער
המחודדת נשי טרורי באמריקה

10

קרח (תשי"א)

מ"ז מתוך דברי אגדה

א. מדרש שוחב טוב (לתהלים) פרק א': "ובמושב לצים...". זה קרח, שהיה מתלווץ על משה וצד אהרן. מה עשה קרח? לנס כל הקהל שנ' "ויקהל עליהם קרח את כל השדה". נהחזיק לומר להם דברי לצנות, ואמר להם: "אלמנה אחת היתה בשלונתה ותין עמה שתי נערות לתומות, והיתה לה שדה אחת. באה לחרוש - אמר לה משה (דברים כ"ב): "לא תחרוש בשור וחמור יחדו". באה לזרוע - אמר לה (ויקרא י"ט י"ט): "סדך לא תזרע כלאים". באה לקצור ולעטור עומה, אמר לה: "הגזית לקט סכתה ופאתה". באה לעטות גרן, אמר לה: "תני תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני". הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו. מה עשתה עניה זו? עמדה ומכרה את השדה וקנתה שתי כבשות כדי ללבוש מגזותיהן ולהנות מפרותיהן. כיון טילדו - בא אהרן ואמר לה: תני לי את הבכורות, סכך אמר לי הקבה"ו (דברים ט"ו י"ט): "כל הבכור אשר יולד בנקרך ובצאנך הזכר - תקדיש לה' אלוהיך". הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו את הולדות. הגיע זמן גזיזה וגזזה אותן - בא אהרן ואמר לה: תני לי ראשית הגז סכך אמר הקבה"ו (דברים י"ח ד'): "ראשית דגנך תירושך ויצהרדך וראשית גז צאנך תתן לו". (לכהן).

אמרה: "אין בי כח לעמוד באיש הזה, הרי אני טוחסת אותן ואוכלתן". כיון טסחטה אותן בא אהרן ואמר לה: "תני לי הזרוע והלחיים והקיבה". אמרה: "אפילו אחרי שטחתי אותן, לא נצלתי מידו - הרי הן עלי חרם!". אמר לה אהרן: אם כן - כולה שלי הוא, סכך אמר הקבה"ו (במדבר י"ח י"ד): "כל חרם בישראל לך יהיה". נטלן והלך לו והגזיחה בוכה היא עם שתי בנותיה. כך עלתה לעלובה זו! כל כך הם עוטים ותולים בקבה"ו!

1. הסבר את המושג "ליצן" (וכן "דברי ליצנות") שבו משתמסים ה"ל בדי לאפייין בו את קרח.
  2. מה היתה כונת חז"ל בסימס בפי קרח נאום כזה?
  3. הטוה למדרש זה את דברי תנחומא ב' הטובאים בגליון קרח תשי"ג. (וע' רש"י א' ד"ה דתן ואבירם החל מן "מה עשה עמד וכנס"). דגבר מהו ההבדל באופים של דברי הליצנות אשר בפי קרח עם ובין דברי הליצנות אשר טמים בפי חז"ל במדרשנו כאן?
  4. מה יש לענום לטענות קרח וכיצד יש לסתור אותם?
- ב. א' ויקח קרח בן... ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת. טנהדרין ק"ט ע"ב: אמר רב: און בן פלת אשתו הגזלתו: אמרה לו: מאי נפקא לך מיניה? אם מר כהן גדול - אתה תלמידו ואם מר כהן גדול - אתה תלמידו. (רש"י = אם ינצח משה, מכל מקום אתה תלמיד ואם ינצח קרח אתה תלמיד - מה לך בטרה זו?)
- אמר לה: מה אעשה? עם היותי בעצה ונשבעתי לו. אמרה לו: חב בביתך ואני אצילך. השקתו יין והשכיבתו ויטבה על הפתח. סתרה שערותיה, כל מי שבא לקרוא לו, רואה ראשה פרוע וחוזר.
- אדוקי וחכי (בין כך ובין כך) נבלע קרח ועדתו.
1. איזו חמיהה בפרקנו רצה מדרש זה לתרץ?
  2. הטוה רש"י בר"ל ג' ס"ז ד"ה וישב כיום ההוא "שמ' ה' א' " ואחר באו משה " בר' כ"ד נ"ה " ויאמר אחיה

מה היא דרך חז"ל בכל 4 המקומות הנ"ל בדרישת הפסוקים?

ג. ח' ויאמר משה אל קרח. רש"י ד"ה ויאמר משה אל קרח טעמו בא בני לו. תנחומא... כל הדברים האלה (הנאמרים לפני כן במדרש) פלים משה לקרח ולא השיגו דבר, לפי שהיה פקח ברשתו, אמר: "אם אני משיבו, יודע אני בו שהוא חכם גדול, עכשו יקמזני בדבריו ויקלקלני - ואני קטרצה לו בעל כרחי. מוטב שלא אזקק לו".

חסבר, טניין שהחזיק משה מדבר עמו רכות ולא ענהו. (וע' בר' ל"ז כ"ב דמב"ן ד"ה אל תשפכו דם.)

עצה טובה למורים ולמדריכים: לשאלה א עיינו בספרו של פרופ' הינמן: דרכי האגדה ע' 17.

השאלות המסומנות א קשות והמסומנות אא קשות ביותר. ענה לפי בחירתך. שאלות ומשובות לשלוח לנחמה ליבוביץ, קריית משה, ירוטלים.